

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА

ІСТОРИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор

26 травня 2026 р.

Богдан БУЯК

**ПРОГРАМА
СПІВБЕСІДИ З «ІСТОРІЇ УКРАЇНИ»**

при вступі на навчання для здобуття ступеня «Бакалавр»
для вступників на основі повної загальної середньої освіти

Розглянуто і затверджено
на засіданні кафедри історії України,
археології та спеціальних галузей історичних наук
(протокол № 12 від 29 квітня 2026 р.)

ТЕРНОПІЛЬ – 2026

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступного випробування з історії України для вступників у ТНПУ ім. В. Гнатюка розроблена на основі чинних навчальних програм з історії України для 7-9 і 10-11 (рівень стандарту, профільний рівень) класів загальноосвітніх навчальних закладів і програми для проведення зовнішнього незалежного оцінювання (національного мультипредметного тесту) результатів навчання з історії України, затверджених Міністерством освіти і науки України.

Метою співбесіди з історії України є: виявлення та оцінка рівня навчальних досягнень учасників вступного випробування; визначення ступеня їх підготовленості до подальшого навчання у закладі вищої освіти.

Завданням співбесіди з історії України є виявлення та оцінка в учасників вступного випробування: розвитку історичного мислення; здатності застосовувати історичні знання та набуті вміння для аналізу соціальних, політичних, економічних та культурних явищ, процесів, подій; сформованості комплексного, просторово-хронологічного уявлення про державотворчі процеси на українських землях; здатності реалізовувати історичні компетенції у повсякденному житті та майбутній трудовій діяльності; рівня сформованості загальноісторичної культури.

Форма проведення: усна. Час на підготовку: 20 хв.

Вимоги до підготовки вступників з історії України

Учасники вступного випробування повинні: **знати** ключові події, явища, процеси в історії України, їх дату й періодизацію; основні поняття, історичні терміни та персоналії; **володіти** елементами історичної культури — вміти читати історичну карту, знати ключові поняття та суттєві ознаки історичних явищ у межах програми; **визначати** історичні події за їх описом, фрагментом історичного джерела чи характеристикою ознак; **класифікувати та порівнювати** історичні процеси та політичні діяння окремих осіб; **застосовувати** історичні знання для аналізу суспільних, релігійних і державних інститутів у різні епохи; **встановлювати** причинно-наслідкові зв'язки та закономірності розвитку українського суспільства у часі й просторі; **аналізувати** історичну інформацію, представлену в різних формах (текстовій, картографічній, ілюстративній); **оцінювати** вплив діяльності визначних постатей на хід історичного процесу; **виявляти** здатність використовувати набутий історичний досвід для розуміння сучасних суспільно-політичних процесів.

ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ, ЯКІ ВИНОСЯТЬСЯ НА ВСТУПНЕ ВИПРОБУВАННЯ

1. Етногенез українців: основні теорії походження та прабатьківщина слов'ян. Велике розселення слов'ян.
2. Велика Скіфія: суспільний устрій, господарство, культура та взаємодія з античними містами-державами Північного Причорномор'я.
3. Утворення Древньої Русі (Київської держави): перші князі, зміцнення центральної влади та міжнародне визнання.
4. Впровадження християнства як державної релігії: передумови, суть та історичне значення.
5. Розквіт Київської держави за правління Володимира Великого та Ярослава Мудрого. «Руська Правда».
6. Причини, суть та наслідки політичної роздробленості Київської держави у XII — першій половині XIII ст. Любецький з'їзд князів.
7. Утворення Галицько-Волинської держави за Романа Мстиславовича. Правління Данила Романовича та його коронація.
8. Монгольська навала на руські князівства: перебіг подій, наслідки та характер золотоординської залежності.
9. Вхід українських земель до складу Великого князівства Литовського, Королівства Польського та інших держав у XIV–XV ст. Кревська унія.
10. Люблінська унія 1569 р.: передумови, зміст та наслідки для українського суспільства. Поява нової адміністративної системи.
11. Виникнення українського козацтва: передумови, Запорозька Січ як військово-політична організація. Діяльність Д. Вишневецького та П. Конашевича-Сагайдачного.
12. Козацько-селянські повстання кінця XVI — першої половини XVII ст. та доба «Золотого спокою» (1638–1648 рр.).
13. Церковне життя в Україні наприкінці XVI — у першій половині XVII ст. Берестейська церковна унія. Діяльність митрополита Петра Могили.
14. Національно-визвольна війна українського народу середини XVII ст.: причини, рушійні сили, періодизація та характер.
15. Утворення Української козацької держави — Війська Запорозького (Гетьманщини) за правління Б. Хмельницького. Зборівський та Білоцерківський договори.
16. Зовнішня політика уряду Б. Хмельницького. Переяславська рада 1654 р. та Березневі статті. Українсько-шведський союз.
17. Період Руїни: причини, суть, територіальний поділ Гетьманщини (Гадяцький договір, Чуднівська кампанія, Андрусівське перемир'я, Бахчисарайський мир).
18. Гетьманування Івана Мазепи: внутрішня та зовнішня політика. Події Північної війни та спроба виходу з-під влади Московського царства.
19. Конституція Пилипа Орлика 1710 р.: зміст, значення та місце в історії українського конституціоналізму.
20. Обмеження та ліквідація автономії Гетьманщини у XVIII ст. Діяльність Малоросійських колегій. Нова (Підпільненська) Січ та її руйнування у 1775 р.

21. Включення Правобережжя, Волині, Поділля та Криму до складу Російської імперії наприкінці XVIII ст. Ліквідація Кримського ханату.

22. Інкорпорація Галичини, Буковини та Закарпаття до складу імперії Габсбургів: реформи Марії-Терезії та Йосифа II, їхній вплив на українське населення.

23. Початок українського національного відродження у Наддніпрянщині (кінець XVIII — перша половина XIX ст.). Діяльність Кирило-Мефодіївського братства.

24. «Руська трійця» та її альманах «Русалка Дністрова». Діяльність Головної руської ради під час революції 1848–1849 рр. в Австрійській імперії.

25. Селянська реформа 1861 р. в російській імперії та її особливості в Україні. Земська, судова, міська та військова реформи 1860–1870-х рр.

26. Український національний рух у Наддніпрянській Україні у другій половині XIX ст.: хлопоманство, Стара і Молода Громади. Валуєвський циркуляр та Емський указ.

27. Суспільно-політичний рух у Галичині в другій половині XIX ст.: москвофіли, народовці, радикали. Заснування перших українських політичних партій.

28. Особливості економічного розвитку українських земель наприкінці XIX — на початку XX ст.: модернізація, промисловий переворот, монополізація та кооперативний рух.

29. Революція 1905–1907 рр. в російській імперії та її вплив на розвиток українського національного руху. Діяльність українських громад у Державних Думах.

30. Столипінська аграрна реформа: мета, хід, результати та вплив на селянське землеволодіння.

31. Українські землі в роки Першої світової війни. Діяльність Головної української ради (ГУР) та Союзу визволення України (СВУ). Бойовий шлях легіону УСС.

32. Початок Української революції. Утворення Української Центральної Ради, її програмні засади та еволюція поглядів від автономізму до самостійництва.

33. Універсали Української Центральної Ради: зміст, значення та історичні обставини прийняття. Проголошення УНР та її незалежності.

34. Українська Держава гетьмана Павла Скоропадського: внутрішня та зовнішня політика, державний устрій, здобутки у сфері культури й науки.

35. Директорія УНР: відновлення республіканського ладу, внутрішні суперечності, боротьба за збереження державності. Акт Злуки УНР та ЗУНР 22 січня 2019 р.

36. Західноукраїнська Народна Республіка: утворення, державне будівництво, Українська галицька армія (УГА) та причини поразки.

37. Причини поразки українського національно-визвольного руху 1917–1921 рр. та історичне значення Української революції.

38. Радянська модернізація України в 1920-х рр.: нова економічна політика (неп), політика «коренізації» (українізації) та її наслідки.

55. Спроба державного перевороту в СРСР у серпні 1991 р. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р. Всеукраїнський референдум та вибори Президента України 1 грудня 1991 р.

56. Розбудова незалежної держави: формування владних інститутів, прийняття Конституції України 1996 р., запровадження національної валюти гривні.

57. Помаранчева революція 2004 р.: передумови, перебіг та суспільно-політичні наслідки.

58. Революція Гідності (2013–2014 рр.): причини, основні етапи, ліквідація авторитарного режиму. Подвиг Небесної Сотні.

59. Збройна агресія РФ проти України: анексія Криму (2014 р.), початок АТО/ООС на Сході України. Повномасштабне вторгнення РФ 24 лютого 2022 р. та героїчний опір українського народу.

60. Міжнародне становище України в XXI ст.: євроінтеграційний курс, Угода про асоціацію з ЄС, отримання статусу кандидата у члени ЄС, інтеграція в структури НАТО.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ СПІВБЕСІДИ

Співбесіда відбувається в усній формі на основі білетів, затверджених головою приймальної комісії. Білет складається з двох питань. Кожне питання оцінюється у 100 балів.

На підготовку абітурієнту відводиться 20 хвилин, після чого він дає усну відповідь на завдання обраного білету.

Критерії оцінювання навчальних досягнень абітурієнтів

Оцінювання відповіді проводиться за 200-бальною шкалою, розподіл балів якої наведено у приведеній нижче таблиці.

Оцінка за 200-бальною шкалою	Критерії
181-200	Абітурієнт володіє вичерпними історичними знаннями у межах вимог шкільної навчальної програми; вміло аналізує суспільно-політичні та державотворчі явища, робить обґрунтовані висновки і узагальнення; аргументовано висловлює свої думки з проблемних питань; чітко відповідає на уточнюючі запитання; знає хронологію та історичні персоналії, вільно володіє картографічним матеріалом.
161-180	Абітурієнт на достатньому рівні володіє навчальним матеріалом; має чіткі уявлення про хід історичного процесу та особливості розвитку українських земель; пояснює причинно-наслідкові зв'язки в історії; дає в цілому вірні відповіді на уточнюючі запитання;

	майже безпомилково працює з історико-картографічним матеріалом.
131-160	Абітурієнт демонструє середній рівень знань; вірно відтворює значну частину навчального матеріалу; дає відповіді на поставлені запитання, які, однак, містять певні неточності у датах чи поняттях; на середньому рівні володіє історичною термінологією, хронологією та картою.
100-130	Абітурієнт демонструє слабкі знання навчального матеріалу; в цілому відтворює історичний матеріал, але не встановлює причинно-наслідкові зв'язки, не розуміє основних історичних законів і закономірностей розвитку суспільства, допускає суттєві помилки у тлумаченні змісту окремих понять і термінів; відповіді на запитання мають хаотичний характер; лише частково володіє картографічним матеріалом та хронологією.
0-99	Абітурієнт не знає основних фундаментальних положень історичної науки; відповідь містить грубі помилки та відзначається порушенням логіки викладу; не знає історичної термінології та хронології, не вміє працювати із картою.

Абітурієнт склав вступне випробування, якщо він набрав більше 100 балів.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Бойко В. М., Святокум О. Є. Історія України : підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Харків: Сиція, 2024. 192 с.
2. Бурлака О. В., Власова Н. С., Желіба О. В. та ін. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Оригінал-макет. Київ: УОВЦ «Оріон», 2024. 192 с.
3. Власов В. С., Панарін О. Є., Токарева Ю. А. Історія України : підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: Літера ЛТД, 2024. 192 с.
4. Власов В. С., Кульчицький С. В. Історія України: підруч. для 9 кл. закладів загальної середньої освіти. 2-ге вид., переробл. Київ: Літера ЛТД, 2022. 256 с.
5. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Харків : Ранок, 2020. 176 с.
6. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України: підруч. для 8 кл. закладів загальної середньої освіти. Харків : Ранок, 2021. 192 с.
7. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України: підруч. для 9 кл. закладів загальної середньої освіти. Харків : Ранок, 2022. 256 с.
8. Гісем О. В., Мартинюк О. О. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Харків : Ранок, 2024. 192 с.
9. Дрібниця В. О., Щупак І. Я. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : УОВЦ «Оріон», 2024. 192 с.
10. Дудар О. В., Гук О. І. Історія України : підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2024. 192 с.

11. Мудрий М. М., Аркуша О. Г. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : Генеза, 2024. 208 с.
12. Пометун О. І., Дудар О. В. Історія України: підруч. для 9 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2022. 224 с.
13. Пометун О. І., Малієнко Ю. Б., Ремех Т. О. Історія України : підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Київ: Видавничий дім «Освіта», 2024. 192 с.
14. Свідерський Ю. І., Романишин Н. Ю. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Астон, 2024. 192 с.
15. Сорочинська Н. М., Гісем О. В. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2020. 192 с.
16. Сорочинська Н. М., Гісем О. В. Історія України: підруч. для 8 кл. закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2021. 240 с.
17. Сорочинська Н. М. Історія України: підруч. для 9 кл. закладів загальної середньої освіти. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2022. 256 с.
18. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є. Історія України: підруч. для 7 кл. закладів загальної середньої осв. Тернопіль: Астон, 2020. 192 с.
19. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є. Історія України: підруч. для 8 кл. закладів загальної середньої осв. Тернопіль: Астон, 2021. 240 с.
20. Хлібовська Г. М., Наумчук О. В., Крижановська М. Є., Бурнейко І. О. Історія України: підруч. для 9 кл. закладів загальної середньої освіти. Тернопіль: Астон, 2022. 288 с.